

Margot Trappenburg

Margot Trappenburg is bijzonder hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk aan de Universiteit voor Humanistiek en hoofddocent Bestuurs- en Organisatie-wetenschap aan de Universiteit Utrecht.

‘We moeten de verzorgingsstaat niet te snel afserveren’

Onze verzorgingsstaat verandert in een participatiemaatschappij. Burgers moeten steeds meer zelf verantwoordelijkheid dragen en voor hulp aankloppen bij familie of bekenden. Hoe haalbaar is dat scenario? Hoogleraar Margo Trappenburg legt uit.

Margo Trappenburg, bijzonder hoogleraar Grondslagen van het Maatschappelijk Werk, heeft grote twijfels bij de trend die is ingezet richting participatiemaatschappij. Volgens haar heeft de regering het destijds doen voorkomen alsof het een beweging was van onderaf. ‘Maar dat is maar ten dele waar,’ zegt zij. ‘Het is niet zo dat een meerderheid van de mensen zegt dat ze geen professionele zorg meer willen. De geluiden zijn juist dat mensen het akelig vinden dat er op deze rechten wordt gekort.’

Wat als je ouder en hulpbehoevender wordt en moet aankloppen bij de gemeente? Krijg je dan eerst de vraag of je buurvrouw kan helpen?

‘Ja, precies, dat is vaak de eerste vraag tijdens een zogeheten keukentafelgesprek. Maar voor veel mensen geldt dat ze pas hulp gaan aanvragen als het niet meer gaat. Het is niet zo dat Nederlanders totaal asociale types zijn die hun ouders niet helpen. De meeste mensen proberen het heel lang zonder professionele hulp. Als het eigen netwerk al overbelast blijkt te zijn, gaat de gemeente na of het netwerk kan worden uitgebreid. Dan wordt bekeken of niet alleen de eigen kinderen maar ook burens of vrienden kunnen worden ingezet. En er bestaat mantelzorgondersteuning en respijtzorg – daar hebben veel gemeenten wel in geïnvesteerd – zodat de mantelzorgers die er al zijn, worden ontlast. Daarnaast wordt er nu wat vaker gedacht aan collectieve oplossingen, zoals inloophuizen of dagbesteding voor mensen, zodat mantelzorgers ook eens vrij kunnen nemen. Dat vind ik wel een positieve ontwikkeling.’

Voor mensen die al aardig steunen op de familie moet het moeilijk zijn om nogmaals te worden teruggeworpen op dat netwerk...

‘Dat lijkt mij ook en ik vind ook dat dat moet worden onderzocht. Je kunt je ook voorstellen dat mensen wel ‘ja’ zeggen als ze worden gevraagd, maar er eigenlijk ontzettend de pest over in hebben.’

Als mensen tegen hun wil ‘ja’ zeggen, bieden ze dan wel echt ondersteuning?

‘Dat weten we nog niet. In het positieve scenario kan

het zo zijn dat mantelzorgers het uiteindelijk toch leuk vinden en een band krijgen met die buurvrouw. Maar het kan ook zo uitpakken dat ze hun onvrede opkroppen en een hekel krijgen aan bijvoorbeeld hun schoonmoeder. Je hebt ook verschillen tussen mensen. De één is wat makkelijker en sociaal dan de ander. Ik vind het ingewikkeld als mensen die sociaal en aardig zijn, tot aan hun top worden belast met allerlei nieuwe taken en gratis hulp bieden. En voor mensen die van nature minder empathisch zijn, is het ook een hele klus om van alles op dit vlak te moeten doen. Eigenlijk is het het makkelijkst als je nee kunt zeggen.’

Iemand kan toch ook genoeg hebben aan zijn eigen drukke leven?

‘Tijd is een rekbaar begrip. Je kunt je voorstellen dat zo’n ambtenaar daarop is getraind en doorvraagt of je echt helemaal geen tijd hebt. En voor je het weet ben je aan het onderhandelen hoe je het toch kunt inpassen in je drukke schema. Maar het idee dat iedereen tot het maximale kan worden belast en dan niet tekort gaat schieten op zijn werk of op een andere manier gaat disfunctioneren, is denk ik te optimistisch. Mensen moeten al de hele dag sociaal zijn, op hun werk en thuis. Ze hebben tijd nodig om bij te tanken, om even een suffe film te kijken, om te gaan hardlopen. Uit onderzoek blijkt niet voor niets dat veel mantelzorgers structureel overvraagd worden en overbelast zijn.’

Mensen die anderen willen helpen, raken dus steeds meer overbelast met al die zorgtaken. Hoe kunnen we dat ondervangen?

‘Ik denk dat we de verzorgingsstaat niet te snel moeten afserveren. Het mooie is dat je je geld kunt verdienen met anderen verzorgen. En dan hoeft de persoon die verzorgd wordt, ook niet de hele tijd dankbaar te zijn, want het is gewoon je werk. Het idee dat we iedereen dit soort zorgtaken opleggen naast hun gewone werk ▶

‘Het idee dat iedereen tot het maximale kan worden belast, **is denk ik te optimistisch**’

VAKANTIES VOOR OUDEREN met zorg voor u gekozen

Er even heerlijk tussenuit, ook als u niet meer de jongste of afhankelijk van zorg bent? Dat kan bij ons! Allegoeds biedt ouderen een ruime keuze uit vakanties naar prachtige locaties in Nederland – met daarbij de mogelijkheid om de zorg te krijgen die u nodig heeft.

Een weekje er helemaal tussenuit, gewoon even genieten. Geweldig!

Vraag onze brochure aan of bel ons voor meer informatie:
0318 - 48 51 83

allegoeds
vakanties

Nooit te oud voor vakantie!

www.allegoedsvakanties.nl

Huis voor de Pelgrim

Onze reizen brengen je verder

Lourdes

Abdijentocht / Banneux
Ierland / Israël / Polen
Rome / Santiago de Compostela
Zuid-Italië

Huis
voor
de
Pelgrim

Huis voor de Pelgrim Raadhuisplein 1 6226 GN Maastricht
043 - 3215715 info@huisvoordepelgrim.nl www.huisvoordepelgrim.nl

en naast hun eigen gezin, en dat dat allemaal tussen de bedrijven door moet, vind ik geen betere oplossing.'

Dat is toch een geldkwestie?

'Ja, maar dat is geen windhoos die plotseling over ons heen komt. Het zijn politieke beslissingen, keuzes. Waar willen we ons geld aan uitgeven? Die beslissingen kun je ook anders nemen. De veronderstelling dat mensen geen geld willen of kunnen uitgeven aan zorg, maar wel tijd in overvloed hebben, gaat volgens mij niet op. Ik ben er niet van overtuigd dat de participatiemaatschappij een grote verbetering is ten opzichte van de verzorgingsstaat.'

Is het probleem ook niet de vergrijzing?

'Natuurlijk, en dat is ook een ingewikkeld vraagstuk. Maar voor een deel van de ouderen van nu geldt dat die langer fit blijven en minder zorg nodig hebben dan je vroeger misschien zag bij mensen op die leeftijd. En van lieverlee kan ik me voorstellen dat er andere initiatieven ontstaan. Alternatieve woonvormen en andere sympathieke constructies, waarbij mensen elkaar een beetje kunnen assisteren en dingen samen kunnen

regelen. Misschien worden mensen ook creatiever daarin. Bovendien werken we allemaal langer door. De vergrijzing zou een minder groot probleem kunnen worden dan wordt gedacht.'

Was het vroeger vanzelfsprekender om je ouders in huis te nemen?

'Dat ligt eraan over welk "vroeger" we het hebben. In de jaren tachtig zeker niet. Vlak na de oorlog was er een tijd dat gezinnen bij hun ouders introkken of andersom, omdat er gewoon geen woonruimte was. Maar het idee dat iedereen dat geweldig vond, is niet waar. Dat is voor veel mensen afschuwelijk geweest. Toen Drees de AOW invoerde, kreeg hij de meest geweldige bedankjes. Mensen vonden het fantastisch dat ze niet meer afhankelijk waren van hun kinderen. En ik kan me niet voorstellen dat de vrijevochten, zelfstandige babyboomgeneratie, opgegroeid in de jaren vijftig en zestig, erop zit te wachten om hun kinderen tot de nok toe te belasten. Dat lijkt me niet het grote ideaal van die generatie.

Mag je als hulpbehoevende ook weigeren het aan de kinderen of burens te vragen?

'Ik ben wel benieuwd of er gemeenten zijn die daar ruimte voor laten. Ik weet niet hoe daarop wordt gereageerd. Het is in elk geval zo dat degene die om zorg gevraagd wordt, 'nee' kan zeggen. En hij kan dan niet worden verplicht om het wél te doen, tenzij hij in hetzelfde huis woont. Ik kan me zo voorstellen dat je als hulpbehoevende zelf niet officieel het recht hebt om hulp van je netwerk te weigeren, maar dat het aan je gemeente ligt hoe ze daarmee omgaan.'

Moeten we volgens u terug naar de verzorgingsstaat?

'Nou, gelukkig hebben we die nog niet helemaal afgebroken. Dus ik zou zeggen: probeer zoveel mogelijk overeind te houden en zet hele kleine stapjes richting participatie. Neem de kleine verbeteringen, zoals een collectief inloophuis voor senioren, commune-woonvormen en respijtzorg, en hou die vast. Maar massaal inzetten op hulpverlening in eigen kring... denk daar nog eens even heel goed over na.'

Mantelzorgers zelf vaker ziek

Het aantal mantelzorgers onder mensen met een baan is flink gegroeid, van 13 procent in 2004 naar bijna 18 procent in 2012. Mantelzorgers gaan niet minder uren werken als zij mantelzorg gaan bieden. Dat betekent dat de zorg die zij bieden ten koste gaat van hun eigen vrije tijd. De combinatie van werk, de zorgsituatie (die op zich al belastend is), en de geringere vrije tijd, zorgen voor meer werkverzuim onder langdurige mantelzorgers. Bijna een kwart van de mensen die langer dan twee jaar mantelzorg bieden, is zelf op enig moment langdurig (langer dan twee weken achter elkaar) ziek. Bron: SCP-publicatie 2015: Concurrentie tussen mantelzorg en betaald werk.

Peter Langhout Reizen

Boek nu voordelig de mooiste excursiereizen incl. vele extra's

14-daagse busreis Portugal en Spanje

compleet v.a.
€699

Inclusief

- Verblijf in middenklasse hotels op basis van halfpension
- Comfortabele overnachting op de heen- en terugreis
- Excursiepakket t.w.v. € 60,- o.a. Barcelona, Madrid, Porto o.l.v. een gids, Aveiro, portproeverij, Coimbra en Figueira da Foz, Toledo, rondrit door de Serre da Estrela

Reiscode:
BE42497

Vertrek van mei t/m okt.

10-daagse busreis Italiaanse Marken en San Marino

compleet v.a.
€499

Inclusief

- Verblijf in een goed middenklasse hotel op basis van halfpension
- Comfortabele overnachting op de heen- en terugreis
- Excursiepakket t.w.v. € 50,- o.a. naar Assisi en Perugia met gids, San Marino, San Leo, Urbino, Fano, Gradara incl. entree kasteel, markt in Fossombrone, wijnproeverij

Reiscode:
BE42623

Vertrek van april t/m okt.

10-daagse busreis Mooiste van Kroatië en Dalmatië

compleet v.a.
€499

Inclusief

- Verblijf in Hotel Villa Paula op basis van halfpension
- Comfortabele overnachting op de heen- en terugreis
- Excursiepakket t.w.v. € 60,- o.a. naar Zadar, Nationaal Park Krka en schiereiland Pag met gids, Trogir en Split met gids, Plitvice Meren met gids, vissersdorpje Primosten

Reiscode:
BE42508

Vertrek van mei t/m sept.

10-daagse busreis Rondreis Schotland

compleet v.a.
€749

Inclusief

- Verblijf in diverse middenklasse hotels op basis van halfpension
- Overtocht IJmuiden-Newcastle v.v. Edinburgh met gids, whiskyproeverij, Loch Ness, Falkirk Wheel en Gretna Green, stads-wandeling Stirling met gids, rondrit door The Trossachs en de Scottish Whiskey Trail, Oban

Reiscode:
BE42446

Vertrek van mei t/m sept.

Betaalbaar genieten!

Vraag nu gratis de brochure aan!
peterlanghout.nl of 0172-468800

advertentiecode:
ONS03